מסורת הש"ס

(א) [גירסת הרא"ש כספקיו אחר"]. (ב) [לעיל מב.]. (ג) [כ"ק קח: לעיל מב.]. (ד) לקמן נב: וש. [נט.]. (ה) [כתובות נט.]. (ו) [שרץ לאחרני דלעיל מו.]. (ז) ל"ל שאחר ומנלו במקומו. יעב"ן, (ח) ל"ל דידיה.

תוספות

בת או מכירו לאחר מותר. לפי אלא נתכוין לאסור אלא נעודו שלו: שדה זה שאני לוקח בית זו שאני נכנס והבית שלו בת או מכרו מהו. מי אמרי' כיון דדידיה הוא אינו יכול לאסור אלא נעודו שלו דנכי אתנן בית זה שאני נכנס ומכרו אסור ה"מ כשמדיר עצמו מבית מכירו דעתו לאוסרו עליו (שהרי אסרו עליו) כשאינו שלו ומיבעיא לאבימי כשאמר בהדיא כאיר וכמותו: ת"ש בו'. הכא דקאמר בחיי וכמותו כדאמר לעיל הכא כי נמי אמר בחיי וכמותו מיבעיא ליה משום דאין אדם אוסר דבר שבראותו לכשיצא מרשותו אמר דעלמא דהא אמרינן בגמרא היכי דמי דשרי דמקבל בטפקא ומקבל בטפקא לאו היינו שכירות אלא הקרקע הרי הוא של מחזיק לעולם ומוריש לבניו אלא שנותן דבר ידוע בכל שנה לבעלים הראשונים וכל כי האי גוונא קנין הגוף מיקרי ולא שעבוד אלבד שיפקיענו קונם והאי דנקט מושכרין בתמניתין משום דטפקא זו כעין שכירות הוא אם אינו פורע המוטל עליו שנה שנה הדלת מרעא למרא וכדאמרינן בעלמא (נ"מ ד' עב:) מרעא לטפקא משתעבדא ומלכא אמר דיהיב טפקא ליכול מרעא ואפילו הכי כיון דכל אימת דבעי למפרע לא מצי מסלק ליה אידך קנין הגוף יש לו בקרקע ומש"ה לא מצי אסר אכל בשכירות דעלמא מצי אסר כל זה פלפלו הראשונים ז"ל. ומהכי עליהם לפי שאני אומר דאלכה דאפי' בשכירות דעלמא כל שאין לו למדיר תפיסת יד שרי מודר לאתנויי ממרחץ וביתא הכד שיש לו למדיר מושכרין בעיר דאע"ג דמן דינא ודאי דמשכיר יכול לאסור על השוכר ואפי' הקדיש השוכר למשכיר שכרו וכדפרישנא לעיל בתמניתין דריש פרקא הני מילי כשאוסר אותם לשוכר או כשאוסר אותם על כל אדם שהשוכר בכלל משום דכיון דקונמות מפקעי מידי שעבוד אסתלק ליה שעבודא דשוכר לגמרי אבל לאסור אותו על אחר לא כל הימנו דכיון דאסתייר ליה שעבודא דשוכר כשהמודר נהנה לא ממדיר הוא נהנה אלא מן השוכר כנ"ל ודבר ברור הוא. ולפיכך אני אומר דכי תנן לעיל [מו.] היה מ' מן השוק מודר מא' מהם הנאה לא יכנס לאחר ר"א בן יעקב אומר וכו' לאו משום רבותא דרבי אליעזר בן יעקב בלאוד תנא ליה אלא לרבותא דרבנן נמי נקטיה דסד"א נהי דקסברי רבנן דשותף מצי אסר אחבריה ה"מ משום דמפקע מייניה קנין שעבוד וכדכתיבנא לעיל אבל לאחד מן השוק לא מצי אסר הך דין תלוקה דמצי מ"ל כיון דשעבוד אחרינא עדיין נשאר אלא לאו לאוד שלו אני נכנס ולא לאוד שלך קמ"ל דכיון דהך מדיר מצי קני גוף ופירות לא כל הימנו: [1]**מתני' האומר לחבירו קונם לביתך שאני נכנס.** כלומר למה שאני נכנס בו: **דרך שאני לוקח.** כלומר אם אקמנו: **מת או (2)מכרן לאחר מותר.** דכיתך אמר והשתא לאו ביתיה הוא. וה"ה דאי נתנן לאחר נמי שרי אלא לאחי נקט מכרן לאשמועינן דדוקא מכרן לאחר אבל אמר ביתך שאני נכנס ומכרו לו אסור: **קונם לבית זה שאני נכנס ודרך זה שאני לוקח מת או מכרו לאחר אסור.** דכיון דבית זה קאמר שויה עילויה מתיקה דאיסורא הלכך אפילו מכרו לאחר אסור. והוי יודע דכי היכי דבית זה חמור מביתך לענין (ד) מכרן לאחר הכי נמי ביתך חמור מבית זה לענין נפילה דאי אמר ביתך שאני נכנס ונפל ובנאו אסור ליכנס בו דכל שהוא ביתך משמע ואי אמר בית זה ונפל אף ע"פ שחזר ובנאו מותר בו דכיון דנפל אזדא ואי אמר ביתך זה משום זה אתה תופסו בין לחומרא דמכירה בין לקולא דנפילה והכי איתא בירושלמי [פ"ה ה"ג] ביתך זה משום מה אתה תופסו משום ביתך זה נפל ובני הא לית הוא ושמעינן מן הדא האומר ליורשיו תנו בית חתנות לבני או בית אלמנות לבתי ונפל היורשים חייבים לבנותו בית זה ונפל אין חייבין לבנותו ומסתברא דכי אמרינן בביתך שאני נכנס אלא שאני נכנס אלא לאו דוקא נפל ובני ליה במקומו דה"ה אם בנאו במקום אחר אסור דכל שהוא ביתך אמר אלא דתקנו נפל ובני לרבותא נקטיה דבאומר בית זה אע"פ שחזר: **גמ' כעי אבימי קונם לבית זה שאתה נכנס מת או מכרו לאחר מהו.** כלומר דנהי דאמרי' דמתמניתין דבאומר בית זה מכרו לאחר אסור ה"מ באוסר על עצמו דמצי אסר אנפשיה בית זה כיון שיהא שלו או שימכרנו לאחר אבל אחבריה נהי דבית זה שאתה נכנס אפילו לאחר שיצא מרשותו דאפשר דלא מהני דאיהו לא מסתפק בלישנא דודאי פשיטא ליה דזה לעולם משמע וכדמוכחא מתמניתין אבל עיקר בעיא היא אפילו כי בעי למיעבד הכי אי מצי עביד כיון דנכסיה השתא ברשותיה ניעבו או לאו כיון דלאחר מכן נפקי מרשותיה והוי להו כנכסי אבאיה על אבאיה. ומש"ה מייתי לה רבא ת"ש מדתנן בחיי וכמותו מת לא יירשו דאלמא כי פרש מצי למיסר אפילו לאחר שיצאו מרשותו כיון דהשתא ברשותו ניעבו וכיון דכי פרש חייל איסורא פשיטא ליה דזה כמפרש דמי דמתני' נמי הכי מוכחא. ואע"ג דלעיל (דף מב:) דחיון שאני אתה בחיי וכמותו כלומר דאע"ג דזה לגבי נודר עצמו לעולם משמע לגבי מדיר לא משמע הכי וכמו שפירשתי אני למעלה הכא לא ניחא לן בהאיא דחיי ואמקנקנא דלעיל קמיכון: והוי יודע דכי תנן הכא אם מת לא יירשנו לאו למימרא דכיון שנכנסים אסורים לו בהנאה לא יזכה בהן דהא קתני בסיפא דהאיא מתניתין בפרק הגחל קמא (כ"ק דף קט.) ויתן לבניו או לאחיו ואם אין לו לוה ובעלי חוכין באין ונפרעין ואם לא זכה בגוף הנכסים איתך נותנן לבניו או לאחיו ואיתך בעלי חוכין באין ונפרעין אלא ודאי נכסים [2]דידהו ניעבו אלא שאינו רשאי ליהנות מהן ואיידי דתנא ריש יירשו לומר שמותר ליהנות מהן כשאר היורשין תנא סיפא נמי לא יירשנו ולאו דוקא. וכ"ת היכי קתני נותנן לבניו או לאחיו בשלמא לוה ובעלי חוכין באין ונפרעין שפיר דבעלי חוב לאו מדעתיה קא מיפרעו דליהוי פורע חובו באיסורי הנאה דבכה"ג ודאי אסור דהני דאמרינן לעיל [נב.] דמברית מרי מנכסי חברו הוא היינו כשאחר פורע אלא מדעתו אבל מדעתו ודאי אסור דהוי מוציאין מרשות לרשות ומצלא מועל אלא בעל כרחו כ"ד מגבין להן ואע"ג דאיהו ממילא מתהני לא איכפת לן אבל נותן לבניו או לאחיו היכי שרי והא מתהני מעוזרת הנאה דידהו ואסור כדאמרינן לעיל (דף ו:) גבי תורם משלו על חבירו וי"ל דלאו למימרא שיתנם להם ממש אלא שמראה להם מקום ואומר להם נכסי אלו אסר עלי אבא ואיני יודע מה אעשה בהם טלו לעצמכם ועשו מהם מה שתרצו וכה"ג לאו מתנה הוא אלא גוונא דהפקר וכן כתב הר"ש במז"ל בפ"ה מהלי נדרים (הל' מ) שצריך להודיעם אלו נכסי אבי אסור עלי אבא עשאה הרמב"ם ז"ל כהתיא דתנן לעיל מייניה הגחל את אביו ואמ וכו' לוה ובעלי חוכין באין ונפרעין ואמרינן עלה בגמרא [כ"ק קט.] ולריך שיאמר זה גזל אבא: **תנן התם.** לקמן בפ' הנודר מן הירק (דף מז.): **קונם פירות האלו עלי אינו קונם הם על פי קונם הם לפי אסור בחלופיהן וכגדוליהם.** כלומר כל שאמר מ' מלשונות הללו חלופיהן וגדוליהן בכלל: **כעי רמי בר אבא קונם פירות האלו על פלוני מהו בחלופיהן.** לאו בקונמות בלאוד קא מבעיא ליה אלא בכולהו איסורי הנאה דעלמא נמי מספקא ליה ומיבעי ליה דמייתי לקמן [ע"ב] ת"ש מהמקדש בערלה. ולאו להחליפן בכתחלה מיבעיא ליה דודאי כל שהוא אסור בהנאה אסור למוכרו ולהחליפו דאי לא מימא הכי מלינו דמיס לחמץ בפסח ולשור הנסקל שיכול למוכרו לעובדי כוכבים ואמאי תנן [כ"ק לו.] שהגוזל פטור מן התשלומין אלא ודאי פשיטא ליה דלכתחילה אסור אלא בשעבר והחליפן מספקא ליה. ולאחר נמי לא מיבעיא ליה דפשיטא ליה דמותרין שאין לך תופס את דמיו אלא עבודת כוכבים ושביעית והיינו דתנן ומייתי לה בריש חולין (דף ד.) חמצן של עובדי עבודה אחר הפסח מותר מיד מפני שהן מחליפין אלא מספקא ליה אי מיתסרי למחליף מדרבנן בעלמא או לא. והכי הוי עיקר ספיקיה מי אמרינן דכי תנן בתמניתין אסור בחלופיהן וגדוליהן היינו משום שכוונת הנודר בכך ואי משום כוונתו הוא דוקא נודר אוסר עצמו בכך דהני דחלופיהן כדבר אלא בא לעולם דמו לגבי דידיה מצי אסר אבל לגבי אבאיה לא מצי אסר או דילמא דכי תנן בתמניתין אסור בחלופיהן לאו בחר דעתיה אזלינן אלא דהכא הכי הוא דכל איסורי הנאה חלופיהן אסורין מדרבנן למחליף עצמו הלכך לא שנא הוא ולא שנא חבירו. ותמהני אדבעי רמי במודר ליבעי לה בנודר עצמו ובתמניתין גופה אי בעמא דתמניתין משום כוונת הנודר אפילו החליפן אחר חלופיהן אסורין לו ואי משום דינא דאיסורי הנאה דוקא בשהחליפן הוא אבל החליפן אחר מותר בחלופיהן וי"ל דפשיטא ליה לרמי דנודר אפילו החליפן אחר אסור בחלופיהן דכיון שפרטו ואמר אלו שויתו עליו כהקדש וכמו שנפרש בפ' הנודר מן הירק [לקמן מז. ד"ה מתני'] עלה דהא מתניתין בפ"ד מיהו הא מיבעיא ליה מי אמרינן דאפילו בשהחליפן הוא צריך אלו דלא מיתסר כהו אלא משום שבכלל דבריו הוא אי דילמא להחליפן הוא לא צריך אלו דחלופיהן כגדוליהן דמי הילכך אפילו במודר אסור וכי תנן אלו להחליפן אחר איצטריך מיהו אין ה"ג דהוה מצי למבעי בנודר עצמו היכא דלא אמר אלו והחליפן הוא עצמו מהו בחלופיהן דייניה דמודר אלא דלישנא דתמניתין באלו עדיפא ליה כנ"ל. ופשיטא לה מדתנן האומר לאשתו קונם שאני מהנה לך ומיירי בשהדירה בעודה ארוסה וכיון דאכתי לא משתעבד לה מיהל נדרא ומסתברא אפילו לאחר שנשאה דמשעבד לה והכי מוכח בכתובות בפרק המדיר (דף ע:): לווה

עין משפט נר מצוה

ט א מיי' פ"ה מהלכות נדרים הל' ה טוש"ע י"ד סי' רעז סעיף ז:
י ב מיי' שם הלכה טו סמג לאוין מג טוש"ע שם סעיף ג:
יא ג מיי' שם הלכה טז טוש"ע שם סעיף ב (והכה"מ בספקיו לקמן פ"ז סי' ה):
(ד טוש"ע י"ד סי' רד סעי' ד:
ה מיי' שם הל"ג טוש"ע י"ד סי' רכה:)

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תנן התם כו' היינו. ג"ב דף נ.: (ב) ד"ה על פלוני וכו' מהו מי הוי וכו' אסור בהן אי לא וכו' בחלופיהן דהוי: (ג) בר"ן ד"ה האומר וכו' אי מכרו לאחר וכו' דאי נתנו לאחר וכו' נקט מכרו וכו' דוקא מכרו: (ד) ד"ה קונם לבית וכו' לענין מכרו לאחר וכו' מבית זה לענין וכו' משום מה אתה תופסו משום כיתך אי משום זה נפל ובני לית הוא שנמצינה מן הדא וכו' נפל ובני ליה לרבותא:

גליון הש"ם

בתה"ר ד"ה בעי רבה"א בבה"ר ומסתברא. ל"ל ומתמה: **באר"ד** והבי טובח ובו'. עם מסקי דנעלמא סברה וקבלה ול"ע:

מוסף רש"י

קונם שאי אתה נהנה לי. מכל נכסי, ומת ירשנו. אלא אסר עליו אלא כל זמן שהנכסים שלו, לפיכך יירשנו אם מת. ואם נדר בחייו ובמותו, כיון דמפרש במותו, מת לא ירשנו (לעיל מב:). הואיל ואין אדם אוסר פירות חבירו על חבירו. לומר קונם פירותיך עליך (כתובות נט.).

פירוש הרא"ש

קונם לבית זה שאתה נכנס ומת או שמכרו לאחר כו'. ולא דמי לבית זה שאני נכנס דכיון דמותר אמור זה פשיטא דלעולם אסריה עליה לאיזה בכשותו ומה לי בכשות זה לאיזה מרשותו אבל הכא אע"ג דמדיר אמר זה דילמא אין אדם אוסר דבר שבראותו לכשיצא אע"ג דאדם אוסר דבר שבראותו לכשיצא מרשותו עליה לאיזה בכשותו ומה לי בכשות זה לאיזה מרשותו אבל הכא אע"ג דמדיר אמר זה שאתה נכנס דכיון דאמר אדם אוסר דבר שבראותו לכשיצא מרשותו אבל

לווה. כלומר האשה ובעלי מוב בחין ונפרעין. דנהי דמתסרי עלה נכסי בעלה מיהו אכתי שיעבודה אנכסיה קאי הילכך בעלי מוב בחין ונפרעין. דאפילו לחנן דאמרי דהמפרנס אשתו של חבירו הויה מעותיו על קרן הצני ה"מ במעלה לה מזונותיה אבל כשהיא לווה מיתת היא במה שלוותה ובעלי מוב נפרעין מן הבעל דמוליאין מזה ונותנין לזה מדר' נתן. וכזה יעאתי ידי חובתי מכל מה שהאריך הרשב"א בזה: **מאי טעמא בעלי מוכין בחין ונפרעין לאו משום דחלופיהן לאו כגדוליהן דמו.** דקס"ד דיון דנשעה שהיא לווה משעבדת נכסי הבעל הרי היא כמחלפת נכסי הבעל בנכסי אחרים כיון דלבסוף בע"ח בחין ונפרעין נהי דקא אמרינן מ"ט בע"ח בחין ונפרעין לאו היא גופה קשיא לן דלדידהו ליכא איסורא כלל אלא הכי קאמר כיון דלבסוף בעלי חוב בחין ונפרעין היכי שרית לה לגוות כך פירשו רבותי. ולי נראה דה"ק אם איתא דחלופיהן כגדוליהן דמו היאך בעלי חובין בחין ונפרעין דנהי דמדינא מוליאין מזה ונותנים לזה מדרבי נתן הכא אין קהדי דאדעתא דידה נחית ולאו אדעתא דבעל כי היכי דלא לעביד היא איסורא על ידייהו. ונראה לי דלהכי פשיט לה מהך ברייתא ולא פשיט מסיפא דתתני דהאומר לבנו קונם שאתה נהנה לי וכו' דתנן בסיפא לווה ובעלי חוב בחין ונפרעין משום דאיהו לא הוי כמחליף דהא אלי קני נכסי אבל אשה שאין לה קרן בלא בעלה אליבא אדעתין דהויא כמחלפת הנודר מן הילך: **מתני' הריני עליך חרם.** אם אמר אלו אי עבד עבד כלומר כשהוא נא להחליף איסור בהיתר לכתחלה בידים אסור והחליפין אסורין נכסי הבעל ממש. ומשני דילמא לכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר כשהוא נא לעבוד איסורא מסיפא דמתני' דהאומר לבנו קונם שאתה נהנה לי וכו' דתנן בסיפא לווה ובעלי חוב בחין ונפרעין משום דאיהו לא הוי כמחליף דהא אלי קני נכסי הבעל דיעבד הוא שנעשו חליפין למה שאכלה: **ת"ש המקדש בערלה אינה מקודשת מכרן וקידש בדמיהן הרי זו מקודשת.** דקס"ד דיון שאסור ליהנות מן החליפין אפילו עבר ונהנה שהחליפן כאחר דליהוי חליפי חליפין אסורין ומשום הכי קשיא ליה בשעבר וקידש בדמיהן למה היא מקודשת גמורה ואינה צריכה לקדש פעם אחרת דאי אסירי חליפין מדרבנן הוה לן לאלרוכה קדושי אחריני. ואמרינן הכא נמי לכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר לכתחלה הוא שאסור ליהנות מן החליפין אבל אם עבר ונהנה נהנה דחליפין מותרין: **ולענין הלכה הנודר מן הילך: מתני' הריני עליך חרם.** שהרי הנאתו מחבר עצמו דלא אמר אלו מסתברא דלקולא נקיטי' דיון דבכי האי גוונא גבי איסורי הנאה דעבמא ליכא למימר דחלופיהן כגדוליהן דמי אלא דמדרבנן בעלמא וכדפרישית לעיל הוה ליה ספיקא דרבנן ולקולא ואפילו עבר והחליפין חליפין מותרין. אבל הרב רבינו משה בר מיימון ז"ל כתב בפ' חמישי מהלכות נדרים (הלכה ט"ז) הרי גדוליהן וחלופיהן ספק לפיכך חברו אסור בגידולי פירות אלו וחלופיהן. והרמב"ן ז"ל מספקא לה סתומי לקמן בפרק הנודר מן הילך: **מתני' הריני עליך חרם.** שהרי הנאתו מחבר עליו כחרם של בדק הבית. ובגליל מיירי דסתם חרמים לבדק הבית (לעיל דף יח:): **הרי אם עלי.** שיהא הנאת חברו עליו כחרם: **מותרין בדבר של עולי בבל.** שהפקירוס עולי בבל לכל ישראל: ואסורין דרבנן דמיירי הכא דנשעה שלוותה אחרה שלא יפרעו אלא מבעלה: **לאו** משום דחליפין **לאו** בגידולין דמו. דאיתלפו אותן מעות שקבל מן הבעלים שאסורין עליה וכיון שחייב הבעל לפרוע לאלוה הרי נעשו כבר המעות שנותן לאשה חליפי קונם ומהא דתנן לעיל בפרק אין כין המודר (דף מג.) שאותר המדיר לפרוע לחנוני ולפועלים אינו יכול לבטל ראיה דשאני התם דאין המדיר חייב לפרוע להם שהם טרגים לו למודר לא הוי חליפי קונם דמתנה בעלמא יהבי למודר ומה שהמדיר נותן להם אינו אלא מתנה בעלמא דאי בעי לא יהיב ליה מידי: **דילמא לכתחלה הוא דלא הא דיעבד עבד.** הא דמיבעיא ליה אי חליפין אסורים הייגו אם לכתחלה אסור להחליפן וליהנות מן הדמים אבל אם החליפן בדיעבד הדמים מותרים ובכל בדיעבד קאתר אם ליתה בעלי החובין בחין ונפרעין ונראה לפרש דאפילו לכתחלה ליה כדמשמע ליהנות דברייתא דקתני ליה ולא קתני ליתה ואשיב ליה בדיעבד היין שהמלוה נותן לה המעות קודם שקבל תמורתו מן הבעל דאיסורא דרבנן בעלמא הוא ולא אמרו אלא היכא שהיא מחליפן ממש: **אם מבחן וקידש בדמיהן מקודשת.** אלמא חליפי אסורי שרי דאי אסורי הא לא יהיב לה מידי ומשני הכא נמי היין דמוכן בדיעבד שרי דמיה: **מתני' הריני עליך חרם המודר אסור.** אבל לא הנודר אע"ג דלא אמר ואמר עליך לא: **שניהם אסורים.** הא לא אלטרך אלא אגב דנמי למתני שניהם מותרים בדבר של עולי בבל לאמוטינן דהפקר הוי ולא דשותפין:

לווה. כלומר דודאי אסור בחלופיהן (א) דומיא דגידולין מינהו וכי היכי דאסור בגידולין הכי נמי אסור בחליפין: **קונם שאני נהנה לך לווה ובעלי חובין בחין ונפרעין.** מבעלה דלהון הבעל הוא שלוו לה. והא הכא (ב) לוותה מאחרים דחלופי ממונו של בעל הוי ולא מיתסר אלמא לחין אדם אוסר דבר שלא"ל על חבירו דהא נפרעין מבעלה: **לאו כגידולין דמי.** וכגידולין אסור אבל בחליפין מותר: **אמר רבא.** לעולם אימא לך דחליפין כגידולין דמו ומיתסרי ואהכי לכתחלה לא תלוה ותאכל אבל בדיעבד שפיר דמי. והא דאמרינן בהך פירקא דלעיל (דף מג.) המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל נותן לזה וכא הלה ונוטל מזה לא דמיא להא דהאי לא רמי עליה דהאי למיפרנסיה והאי דקיהיב להאי אימור לא משום מודר קא יהיב ליה אלא מתנה בעלמא הוא דקא יהיב להאיך אבל האי בעל דלמפרנסה קאי אימא (ג) דליתסר ליה לפרוע לבעל חוב לכתחלה הוא דלא: **אפ שמע.** דמותר אפי' לכתחלה: **המקדש בערלה.** שהוא איסור הנאה אינה מקודשת: **מכרן וקידש בדמיהן מקודשת.** אלמא דחליפין לאו כגידולין דמו דגידולין אסור וחליפין משתרי: **פ"ג.** מיירי דלכתחלה לא יאכול ואם קידש בדמיהם מאי דבעבד עבד: **מתני' הריני עליך חרם.** נכסי יהיו עליך חרם: **המודר אסור.** אבל המדיר מותר: והכור

לא דילמא. הכי קאמר דודאי אסור בחלופיהן (ד) דומיא דגידולין מינהו וכי היכי דאסור בגידולין הכי נמי אסור בחליפין: **קונם שאני נהנה לך לווה ובעלי חובין בחין ונפרעין.** מבעלה דלהון הבעל הוא שלוו לה. והא הכא (ה) לוותה מאחרים דחלופי ממונו של בעל הוי ולא מיתסר אלמא לחין אדם אוסר דבר שלא"ל על חבירו דהא נפרעין מבעלה: **לאו כגידולין דמי.** אסור אבל בחליפין מותר: **אמר רבא.** לעולם אימא לך דחליפין כגידולין דמו ומיתסרי ואהכי לכתחלה לא תלוה ותאכל אבל בדיעבד שפיר דמי. והא דאמרינן בהך פירקא דלעיל (דף מג.) המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל נותן לזה וכא הלה ונוטל מזה לא דמיא להא דהאי לא רמי עליה דהאי למיפרנסיה והאי דקיהיב להאי אימור לא משום מודר קא יהיב ליה אלא מתנה בעלמא הוא דקא יהיב להאיך אבל האי בעל דלמפרנסה קאי אימא (ו) דליתסר ליה לפרוע לבעל חוב לכתחלה הוא דלא: **אפ שמע.** דמותר אפי' לכתחלה: **המקדש בערלה.** שהוא איסור הנאה אינה מקודשת: **מכרן וקידש בדמיהן מקודשת.** אלמא דחליפין לאו כגידולין דמו דגידולין אסור וחליפין משתרי: **פ"ג.** מיירי דלכתחלה לא יאכול ואם קידש בדמיהם מאי דבעבד עבד: **מתני' הריני עליך חרם.** נכסי יהיו עליך חרם: **המודר אסור.** אבל המדיר מותר: והכור

מסורת הש"ס

(א) קדושין נו:, ב) [ס"ס ע"ז נד: סב.], ג) לעיל ה. [עלה לט.], ד) [מתוספות קז:].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אי דלמא וכו' דדומיא דגידולין: (ב) ד"ה קונם וכו' והא הכא דמאי דלווה מאחרים דלווה ממונו: (ג) ד"ה אמר רבא וכו' אימא לך דליתסר וכו' דלכתחלה הוא:

גליון הש"ם

גמ' האומר לאשתו קונם. עי' כ"ק דף קט ע"ב תד"ה בע"מ: **שם אמר רבא דלמא לכתחלה.** עי' לקמן דף פג ע"ב בהר"ן ד"ה דלמא מיין:

פירוש הרא"ש

פירות מכירו על מכירו דאיסא מרתי שהפירות אינן ברשותו וגם מכירו אינו ברשותו לאסור דבר עליו גם אינו יכול לאסור דבר שלא בא לעולם כיון דאיסא מרתי: **או דילמא חליפין בגידולין דמי.** דהוה **אגידולים.** אף על גב דליתנהו בעולם וגידולים פשיטא כיון דיאא מנוף האיסור אין חילוק בינו לבין מכירו: **לוה ובעלי חובין באין ונפרעין.** אפילו לחנן דאמר הנית מעותיו על קרן הלכי הני מילי בחפרנס מבעלמו אבל ליתה מייב הבעל לשלם מדאמרינן בכתובות (דף קז:) נכי ממתנת אחין לה מזונות כגון לוה ואכלה ועמדה ומיאנה מבעל הא אם לא מיאנה מייב הבעל לשלם מה שלוה ואין זה כמו פירע מוכי לאחרינו אלינא פירע מוכי לאחרינו אלינא

מסורת הש"ס

(ד) רש"י ד"ה אי דלמא וכו' דדומיא דגידולין: (ה) ד"ה קונם וכו' והא הכא דמאי דלווה מאחרים דלווה ממונו: (ו) ד"ה אמר רבא וכו' אימא לך דליתסר וכו' דלכתחלה הוא:

גליון הש"ם

גמ' האומר לאשתו קונם. עי' כ"ק דף קט ע"ב תד"ה בע"מ: **שם אמר רבא דלמא לכתחלה.** עי' לקמן דף פג ע"ב בהר"ן ד"ה דלמא מיין:

פירוש הרא"ש

פירות מכירו על מכירו דאיסא מרתי שהפירות אינן ברשותו וגם מכירו אינו ברשותו לאסור דבר עליו גם אינו יכול לאסור דבר שלא בא לעולם כיון דאיסא מרתי: **או דילמא חליפין בגידולין דמי.** דהוה **אגידולים.** אף על גב דליתנהו בעולם וגידולים פשיטא כיון דיאא מנוף האיסור אין חילוק בינו לבין מכירו: **לוה ובעלי חובין באין ונפרעין.** אפילו לחנן דאמר הנית מעותיו על קרן הלכי הני מילי בחפרנס מבעלמו אבל ליתה מייב הבעל לשלם מדאמרינן בכתובות (דף קז:) נכי ממתנת אחין לה מזונות כגון לוה ואכלה ועמדה ומיאנה מבעל הא אם לא מיאנה מייב הבעל לשלם מה שלוה ואין זה כמו פירע מוכי לאחרינו אלינא

מוסף רש"י

אמר רבא. כלומר לעולם אימא לך דבגדולין הם והאי לווה ואכלה, דלמא לכתחלה הוא דאסור לנות על נכסיו (ראה"ה בשמו). מכרן וקידש בדמיהן הרי זו מקודשת. לאין דמיס נתפסין כאיסור (קדושין נו:) דלא מיתסרי כאיסורא ומנוגא הוא, אע"ג דאיהו אסור לאתקטרי מיניייהו מיהו הכיא הנאה מניא ליה על ידי עבלה, אבל איהי לא מעבדה קא מניא לה, דזוקא קדושי אשה, אבל איתסרי מיניייהו מדרבנן אסור (ע"ז נז:). המודר אסור. מי שהועל עליו הנדר לנות שנדר הנדר, דהכי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com